

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 345/2014-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť Ľ. H., zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Šafárikom, Štúrova 20, Košice, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 10/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 19 C 582/97), a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ľ. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 10/2011 v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 135/06-33 z 15. mája 2007 p o r u š e n é b o l o .

2. Ľ. H. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

4. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2014 doručená sťažnosť L. H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 10/2011, ktoré nie je právoplatne skončené, a to aj napriek príkazu ústavného súdu konať bez zbytočných prietahov vysloveného v náleze č. k. II. ÚS 135/06-33 z 15. mája 2007.

5. Sťažovateľka žiadala vysloviť porušenie označeného základného práva, opätovne prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznať jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a náhradu trov v konaní pred ústavným súdom.

6. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania; za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. 1 SprV 543/2014 z 21. augusta 2014, v ktorom urobil iba chronológiu vykonaných procesných úkonov súdu i účastníkov konania po 15. máji 2007 so záverom, že netrvá na ústnom pojednávaní, a tak sa vyjadrila aj sťažovateľka.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

9. Účelom základné práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05).

11. Vzhľadom však na extrémnu dĺžku konania v existenčnom pracovno-právnom spore (neplatnosť odvolania z funkcie, neplatnosť výpovede z pracovného pomeru a náhrady mzdy) a na nerešpektovanie akceleračného a kompenzačného nálezu ústavného súdu z 15. mája 2007 zo strany okresného súdu ústavný súd nepovažoval vôbec

za významné opätovne už uvedené kritériá podrobne skúmať, pretože ani právne či skutkovo sebanáročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte dobu vyše 17 rokov; dôveryhodnosť štátnej moci a špecificky moci súdnej v očiach priamych účastníkov konania, ale aj vo všeobecnom vnímaní verejnosti tým veľmi utrpela a podkopala si ich dôveru v štát, v jeho inštitúcie a v právo, čo je základnou podmienkou fungovania legitímneho demokratického a právneho štátu.

12. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nemôže byť pre sťažovateľku dostatočným zadosťúčením. Ústavný súd preto uznal za celkom odôvodnené priznať jej finančné zadosťúčinenie podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na existenčný charakter pracovno-právneho sporu, ako aj na zistenú ďalšiu neefektívnu činnosť okresného súdu považoval za primerané v žiadanej sume 5 000 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

13. Vzhľadom na to, že príkaz konať bez zbytočných prietahov vyslovený pre okresný súd nálezom z 15. mája 2007 naďalej trvá, opätovné vyslovenie tejto povinnosti preto nepripadá do úvahy, takže sťažnosti sťažovateľky v tomto smere nebolo vyhovené (výrok v bode 3 tohto nálezu).

14. Sťažovateľke nebola priznaná náhrada trov v konaní pred ústavným súdom, lebo ich do meritórneho vyhlásenia rozhodnutia ústavnému súdu vôbec nešpecifikovala (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 151 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2014